

# Van buitendijks bouwen tot het water naar binnen halen

Jaarlijks passeren zo'n dertigduizend bootjes Zeewolde. Logisch ook, want het dorp ligt prachtig aan het Wolderwijd. Landschapsarchitect Cees Maris (bureau Maris) tekende de plannen voor het Woldstrand. Hij vertelt over het verleden én de toekomst van het dorp aan het water.

'In eerste instantie zou Zeewolde helemaal niet aan het water liggen. Zeewolde is op de tekentafel meerdere malen van plek veranderd', vertelt Cees Maris. 'Toen bleek dat de recreatie erg in opkomst was, is besloten om Zeewolde te laten landen op het kruispunt van bos, water en landbouwgrond.' De ligging aan het Wolderwijd was goed voor een nieuw dorp: het Wolderwijd zorgde

voor variatie ten opzichte van de smallere randmeren. Leuk weetje: de naam Wolderwijd is bedacht door Godfried Bomans. Een dorp aan een meer moet natuurlijk wel contact hebben met dat water. Cees Maris: 'Daar werd op twee manieren voor gezorgd. In de eerste plaats door de aanleg van havens. En het aardige is, dat dit buitendijks gebeurde. Nu mag dit niet meer, omdat buiten de dijken beschermd natuurgebied ligt – de zogenaamde ecologische hoofdstructuur.' De tweede manier was om het buitendijkse en binnendijkse gebied met elkaar te verbinden. Cees Maris: 'Het hele centrumgebied, dat direct achter de dijk ligt, werd daarom tot dijkniveau opgehoogd. Zo werd een badkuipeffect voorkomen.'

Cees Maris

'Het Wolderwijd zorgt voor variatie.'



## IJsselmeer oversteken

De havens waren iets te groot gepland. Van de drie havens die er bedacht waren, zijn er uiteindelijk maar twee echt in gebruik genomen. Cees Maris: 'Dit heeft te maken met een verschuiving van de kleine vaart. Toen Flevoland er nog niet was, was het oversteken van het IJsselmeer een helse toer. Met het ontstaan van Flevoland kon je binnendoor vanaf Amsterdam naar Lemmer. Zeewolde werd daarmee onderdeel van de blauwe zone, een recreatief gebied voor de toervaart van de Reeuwijkse plassen tot aan de Friese meren. De afgelopen decennia heeft er een verschuiving plaatsgevonden van wat kleinere bootjes naar grotere jachten. Deze zoeken met name de grotere wateren op: het IJsselmeer en de Noordzee.' Dat wil overigens niet zeggen dat de waterrecreatie bij Zeewolde zich niet goed ontwikkeld heeft. Per jaar passeren momenteel zo'n dertigduizend bootjes Zeewolde. 'De kunst is nu ervoor te zorgen dat deze passanten ook aanleggen in Zeewolde, dat ze om vier uur, als het tijd wordt om aan te meren, niet kiezen voor bijvoorbeeld Harderwijk, maar voor ons', lacht Cees Maris.

## Woldstrand als nieuwbouwhuis

Toen de havens aangelegd waren, ontstond al snel behoefte aan een eigen plek voor waterrecreatie. Daarom is er zand opgespoten: het Woldstrand. Cees Maris: 'Daar werd op zich goed gebruik van gemaakt, maar het was ook een beetje zoals met een nieuwbouwhuis: het functioneert prima, maar het wordt pas echt gezellig als je het decoreert.' Daarom is Zeewolde zo'n zes jaar geleden begonnen met plannen voor het strand. Bureau Maris maakte in opdracht van de gemeente een herinrichtingsplan met een aantal uitgangspunten: opknappen van wat er is, voorzieningen aanleggen, een boardwalk (wandelpromenade) maken en een herindelingsplan van het strand voor verschillende doelgroepen, ouderen, kinderen en surfers. Cees Maris: 'Eigenlijk is dat nu allemaal af, op één ding na: bij de pont hebben we in het masterplan ook wat luxere horeca en woningen bedacht. Vroeger had je ook een veerhuis bij een pont. Een mooie voorziening vergroot de aantrekkelijkheid van een plaats, het geeft meer cachet aan de manier waarop je binnenkomt.'

'Met stenen stapelen heb je nog geen landschap.'



## Gaatje in de dijk

De zuidkant van Zeewolde is voor de komende vijftien jaar voltooid. Nu is de gemeente bezig met plannen om de noordkant verder te ontwikkelen. De aanleg van een strand en een doorbraak in de dijk met een sluis zijn onderdeel van deze plannen. Daardoor ontstaat de blauwe diamant: een mogelijkheid tot rondvaren vanuit het dorp, naar het bos en weer terug naar de sluis. Cees Maris: 'Opmerkelijk is dat nu precies het omgekeerde gebeurt van dertig jaar geleden: eerst brachten we het land richting water door buitendijks te bouwen, nu brengen we het water richting het land door de dijk "door te breken".'

## De kracht van Zeewolde

'De plannen zijn op zich prachtig. Maar ik vraag me wel af of de goede plek voor de sluis gekozen is', zegt Cees Maris. 'Het mooiste is als een sluis in het hart van een plaats ligt. Een beetje zoals het sluiscomplex bij Ome Ko in Muiden. Je ziet bovendien dat er in Polderwijk nog veel moet gebeuren in de landschapsontwikkeling. Stenen stapelen doe je in een paar jaar, maar daarmee heb je nog geen landschap. Dat duurt tien, vijftien jaar. Daarom zeggen wij: heb het lef om eerst het landschap te maken, en dan pas te bouwen. Bovendien vraag ik me af of het accent nu niet te veel op het water ligt. Natuurlijk heeft wonen aan water een grote aantrekkingskracht en er is altijd een groep mensen die graag een boot voor de deur heeft, maar: hoeveel mensen zijn dat precies? Ik vind het belangrijk dat we niet alleen focussen op het water, maar ook goed blijven kijken naar de sterke punten in Zeewolde. Kijk ook eens de andere kant op; naar de bossen. We moeten de discussie voeren over de balans die er bij het ontstaan van Zeewolde was: bos, landbouwgrond en water.'